

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
«Συνεργατικοί Σχηματισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα 2021-2027»

- όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις
- όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται παραπάνω και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας της παρούσας δράσης, ο κανονισμός ΕΕ 651/2014 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιλέξιμες δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει λογιστικά σαφής διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση του κόστους και ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ΕΕ 651/2014 δεν τυγχάνουν ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού ΕΕ 651/2014.

Εφόσον ο συνεργατικός σχηματισμός δεν διαθέτει τον Κωδικό Δραστηριότητας που θα δηλωθεί ως ΚΑΔ επένδυσης (ο οποίος θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με το επενδυτικό σχέδιο), θα πρέπει να τον ενεργοποιήσει πριν την πρώτη εκταμίευση της Δημόσιας Χρηματοδότησης στον τόπο υλοποίησης της επένδυσης (εφόσον δεν συμπίπτει με την έδρα του συνεργατικού σχηματισμού).

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ**. Δαπάνες που πραγματοποιούνται ή συμβασιοποιούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ακόμα και αν δεν έχει τιμολογηθεί η σύμβαση) **καθιστούν το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση**.

Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, η οποία αναγράφεται στην Εγκριτική Απόφαση ένταξης και η οποία δε δύναται να ξεπερνά την **30/06/2029**.

Οι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δαπάνες θα πρέπει να εντάσσονται στις ακόλουθες επιλέξιμες δραστηριότητες που περιγράφονται στον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014):

Άρθρο 27 «Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας»

Οι δαπάνες θα πρέπει να εμπίπτουν σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

1) **Επενδυτικές Δαπάνες** για την κατασκευή ή την αναβάθμιση των συνεργατικών σχηματισμών σχετικές με:

- i) Ενσώματα στοιχεία Ενεργητικού
  - α) Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
  - β) Μηχανήματα – Εξοπλισμός
- ii) Άυλα στοιχεία Ενεργητικού (λογισμικά και υπηρεσίες λογισμικού)

2) **Λειτουργικές Δαπάνες**: Δαπάνες προσωπικού και δαπάνες προβολής-προώθησης-δικτύωσης σχετικά με:

- i) τον συντονισμό του συνεργατικού σχηματισμού για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, την ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή ή τη διάθεση των εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρήσεων
- ii) την προβολή του συνεργατικού σχηματισμού για την αύξηση της συμμετοχής νέων επιχειρήσεων ή οργανισμών, καθώς και για την αύξηση της προβολής του σχηματισμού
- iii) τη διαχείριση των εγκαταστάσεων του συνεργατικού σχηματισμού, την οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, εργαστηρίων και συνεδρίων για τη στήριξη της διάδοσης των γνώσεων και της δικτύωσης και της διεθνούς συνεργασίας.

Άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης» :

Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανάπτυξης θα πρέπει να εμπίπτει πλήρως σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

- 1) Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει (βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη)
- 2) Μελέτες σκοπιμότητας (δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης)

Επισημαίνεται ότι:

Τα αποκτώμενα **στοιχεία ενεργητικού** πρέπει να είναι καινούρια και δεν επιτρέπεται η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού άλλης επιχειρηματικής εγκατάστασης,

Τα **άυλα στοιχεία ενεργητικού** είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση
- β) πρέπει να είναι αποσβεστέα
- γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και
- δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη.

Ανάλογα με το άρθρο 25 ή 27 του Καν. ΕΕ 651/2014 όπως ισχύει βάσει του οποίου υλοποιείται η πράξη γίνεται χρήση των συγκεκριμένων επιλέξιμων δαπανών, οι οποίες προβλέπονται στο κάθε άρθρο. Ο δικαιούχος της ενίσχυσης δύναται να υλοποιήσει την πράξη με χρήση περισσότερων του ενός άρθρων αντιστοιχίζοντας όμως την κάθε επιλέξιμη δαπάνη στο άρθρο του Καν. ΕΕ 651/2014 που χρησιμοποιεί. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι μπορούν να χρηματοδοτηθούν για δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του έργου και οι οποίες αφορούν σε μία από τις ακόλουθες επιλέξιμες υποκατηγορίες δαπανών, όπως αποτυπώνονται στο ΟΠΣΚΕ:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
«Συνεργατικοί Σχηματισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα 2021-2027»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ/ ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	
Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΡΘΡΟΥ 27 «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ» ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΕΕ 651/2014
03.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΓΗΠΕΔΑ, ΚΤΗΡΙΑ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟ (Επενδυτική δαπάνη)
03.13.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
02.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝ (Επενδυτική δαπάνη)
02.06.	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
02.07.	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης (ερευνητικός, εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ)
02.19.	Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου
06.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ (Επενδυτική δαπάνη)
06.07.	Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού
04.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (Επενδυτική δαπάνη)
04.18.	Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού
04.22.	Λοιπές δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες
01.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Λειτουργική δαπάνη)
01.07.	Δαπάνες Προσωπικού με σύμβαση μίσθωσης έργου στο βαθμό που απασχολούνται στο έργο
01.09.	Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού
01.10.	Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Υφιστάμενου Προσωπικού
07.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ, ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ (Λειτουργική δαπάνη)
07.02.	Αναβάθμιση υπάρχουσας ιστοσελίδας
07.03.	Δαπάνες προβολής σε ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής / επαγγελματικής δικτύωσης
07.05.	Δημιουργία νέας ιστοσελίδας
07.06.	Διαφημιστικές καταχωρίσεις σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή
07.07.	Έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής των συμμετεχόντων
07.08.	Έξοδα φιλοξενίας καθώς και έξοδα διοργάνωσης συναντήσεων
07.10.	Λοιπά έξοδα προβολής - προώθησης και δικτύωσης
07.11.	Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στην Ελλάδα
07.12.	Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στο εξωτερικό
07.13.	Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού
07.14.	Σχεδιασμός λογοτύπου και εταιρικής ταυτότητας
09.	ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (Λειτουργική δαπάνη)
09.02.	Έμμεσες Δαπάνες (15% επί των επιλέξιμων δαπανών προσωπικού)
ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΡΘΡΟΥ 25 «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΕΕ 651/2014	
04.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
04.02.	Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα
04.03.	Δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την πράξη
04.06.	Δαπάνες Εκπόνησης Μελέτης Σκοπιμότητας

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών προσδιορίζονται στην Υπουργική Απόφαση «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (αρ.114947/ΦΕΚ Β' /6132/01.12.2022)

Σε περίπτωση έγκρισης του σχεδίου, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- ✓ είναι επιλέξιμες,
- ✓ έχουν πραγματοποιηθεί και εξοφληθεί κατά τη διάρκεια του χρονικού πλαισίου που προσδιορίζεται στην παρούσα Πρόσκληση,
- ✓ είναι εύλογες ως προς το κόστος,
- ✓ συνάδουν με την δραστηριότητα επένδυσης,
- ✓ εξυπηρετούν το αρχικό επιχειρηματικό πλάνο,
- ✓ τεκμηριώνονται με τα κατάλληλα παραδοτέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

6.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (κωδικοποίηση δαπανών βάσει ΟΠΣΚΕ)

Όλες οι δαπάνες θα πρέπει να αφορούν και να εξυπηρετούν αποκλειστικά το συνεργατικό σχηματισμό και όχι τους εταίρους που συμμετέχουν σε αυτόν

Δαπάνες Άρθρου 27 (Επενδυτικές και λειτουργικές)

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΓΗΠΕΔΑ, ΚΤΗΡΙΑ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 03)

03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες κάθε μορφής εργασίες κατασκευής, επέκτασης, αναβάθμισης, και διαμόρφωσης των κτιριακών υποδομών, λοιπών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντα χώρου του συνεργατικού σχηματισμού, οι οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνουν:

- Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις δικτύων τηλεπικοινωνιών, εγκαταστάσεις θέρμανσης και κλιματισμού – αερισμού
- Εργασίες βελτίωσης, αναβάθμισης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου
- Συστήματα αυτοματοποίησης και εξοικονόμησης ενέργειας που σχετίζονται με την κτιριακή υποδομή
- Κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση προσβασιμότητας των ΑμεΑ

Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται το κόστος των υλικών και των εργασιών.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
«Συνεργατικοί Σχηματισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα 2021-2027»

- Θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις για τις εργασίες ή σε περίπτωση που δεν απαιτούνται θα πρέπει να υποβάλλεται η ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού από το πληροφοριακό σύστημα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία (άρθρο 52 Ν4759/9-12-2020/ ΦΕΚ Α245). Σε διαφορετική περίπτωση οι δαπάνες θα κρίνονται μη επιλέξιμες.
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον οκτώ (8) ετών. Η περίοδος της οκταετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου σε μισθωμένο ακίνητο, το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να αφορά χρονικό διάστημα τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.
- Να αποτελούν πάγια στοιχεία και να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων της επιχείρησης.

Δεν είναι επιλέξιμες:

- Δαπάνες για αγορά κτιρίων, οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων
- Εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, κλπ
- Δαπάνες, για τις οποίες προσκομίζονται προς πιστοποίηση πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α) καθώς και τίτλοι κτήσης
- Δαπάνες για την έκδοση αδειών

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 02)

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες προμήθειας και μεταφοράς **καινούριου** εξοπλισμού και οργάνων, ο οποίος θα ανήκει στο συνεργατικό σχηματισμό, και περιλαμβάνει τις παρακάτω υποκατηγορίες δαπανών:

02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης

Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια επίπλων γραφείου και υποστηρικτικού εξοπλισμού.

02.07. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης (ερευνητικός, εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ)

Εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την εξυπηρέτηση των ερευνητικών προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο επενδυτικό σχέδιο των συνεργατικών σχηματισμών στο πλαίσιο της Δράσης

«Συνεργατικοί Σχηματισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα 2021-2027»

02.19. Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου

Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Ψηφιακό εξοπλισμό γραφείου (Η/Υ και περιφερειακά, σαρωτής, εκτυπωτής, ψηφιακό τηλεφωνικό κέντρο κλπ)
- Εξοπλισμό για τη φιλοξενία εφαρμογών-λογισμικού εντός της επιχείρησης (Servers)
- Εξοπλισμό τήρησης αντιγράφων ασφαλείας (π.χ. hard disk)
- Εξοπλισμό ενσύρματου ή/ και ασύρματου δικτύου & καλωδίωση (router, switch, access point κλπ)
- Συστήματα διαχείρισης ήχου, βίντεο και εικόνας

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία «Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία του συνεργατικού σχηματισμού, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχειρίστος και στην κυριότητα της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να προσκομίζεται σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να αποτελεί πάγιο στοιχείο για την επιχείρηση. Πάγιο στοιχείο θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το εύλογο του κόστους και της ποσότητας απόκτησής του.
- Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Οι δαπάνες προμήθειας πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά συντελούν σε παραγωγική διαφοροποίηση και δεν αποτελούν απλή αντικατάσταση υφιστάμενου εξαρτήματος (ανταλλακτικά).
- Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών (ως πάγιο εξοπλισμό) είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν το 10% της δαπάνης απόκτησης τού υπό προμήθεια εξοπλισμού.

Δεν είναι επιλέξιμες:

- Δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού ή μερών εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από το συνεργατικό σχηματισμό
- Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού
- Δαπάνες προμήθειας αναλώσιμων υλικών (π.χ. toner)
- Δαπάνες για την απόκτηση οποιουδήποτε μεταφορικού μέσου
- Δαπάνες προμήθειας ή χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταχειρισμένου εξοπλισμού

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 06)

06.07. Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες προμήθειας καινούργιου λογισμικού, το οποίο θα ανήκει στο συνεργατικό σχηματισμό και το οποίο θα σχετίζεται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνονται τα κόστη αδειών χρήσης λογισμικού, ή / και σύμβασης παροχής υπηρεσιών για μέχρι και (1) έτος από την ολοκλήρωση της επένδυσης και όχι πέραν της 30/06/2029.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Το λογισμικό να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το κόστος απόκτησής του.
- Το λογισμικό να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία του συνεργατικού σχηματισμού, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το κόστος εγκατάστασης και αρχικής παραμετροποίησης του λογισμικού είναι επιλέξιμο μόνο όταν περιλαμβάνεται στο τιμολόγιο αγοράς του λογισμικού.
- Το λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αρχικής εγκατάστασης και παραμετροποίησης του, να αποτελεί πάγιο στοιχείο και να είναι καταχωρημένο στο μητρώο παγίων της επιχείρησης.
- Να υπάρχει δυνατότητα επίδειξης της παραγωγικής λειτουργίας του προμηθευμένου λογισμικού τόσο κατά τον χρόνο υλοποίησης του έργου (δυνατότητα χρήσης ανάκτησης ιστορικών στοιχείων από τη στιγμή της αγοράς και της εγκατάστασης), όσο και κατά το χρόνο υποχρέωσης διατήρησης της επένδυσης, στον τόπο υλοποίησης της επένδυσης.
- Σε περίπτωση αγοράς λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA,

σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

Δεν είναι επιλέξιμες:

- Δαπάνες αναβάθμισης υφιστάμενου λογισμικού.
- Υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Δαπάνες παροχής υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης.

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 04)

04.18. Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Software as a service (SaaS), Cloud as a Service (CaaS)).
- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Hardware as a service (HaaS), Equipment as a Service (EaaS)).

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Επιλέξιμο είναι μόνο το κόστος της υπηρεσίας που παρέχεται κατά το διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται.

04.22. Λοιπές δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες

Η υποκατηγορία αυτή περιλαμβάνει συμβουλευτικές και υποστηρικτικές δαπάνες που δεν αφορούν στο ερευνητικό μέρος του επενδυτικού σχεδίου αλλά σε συμβουλευτικές υπηρεσίες νομικού, τεχνικού, οικονομικού ή άλλου κατά περίπτωση περιεχομένου.

Εφόσον συναφθεί συμφωνητικό, θα πρέπει να γίνεται αναλυτική περιγραφή των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν (όχι γενική αναφορά σε συμβουλευτικές υπηρεσίες) ώστε το ελεγκτικό όργανο να μπορέσει να αποφανθεί για την επιλεξιμότητα και την αναγκαιότητα της δαπάνης στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου.

Εφόσον δεν απαιτείται σύνταξη συμφωνητικού βάσει της ελληνικής νομοθεσίας, ο εκδότης του παραστατικού θα πρέπει να αναγράφει σε αυτό πολύ αναλυτικά τις υπηρεσίες που παρέιχε (όχι γενική αναφορά σε συμβουλευτικές υπηρεσίες). Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό θα πρέπει το παραστατικό να συνοδεύεται από μια περιγραφή και ανάλυση κόστους των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν.

Επισημαίνεται ότι στην κατηγορία αυτή δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες παροχής κάθε είδους λογιστικών υπηρεσιών.

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 01)

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες **τακτικού** (με σύμβαση αορίστου χρόνου πλήρους ή μερικής απασχόλησης) και **έκτακτου** (με σύμβαση ορισμένου χρόνου πλήρους ή μερικής απασχόλησης ή με σύμβαση μίσθωσης έργου) προσωπικού του συνεργατικού σχηματισμού, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με το επενδυτικό σχέδιο και αφορούν:

- Το συντονισμό, διοικητικό και επιστημονικό, του συνεργατικού σχηματισμού
- Την ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ ερευνητικών φορέων - οργανισμών και τοπικών επιχειρήσεων
- Την παροχή εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρήσεων

Οι δαπάνες προσωπικού για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας δράσης υπολογίζονται αφενός στη βάση του **πραγματικού κόστους** (έχουν πραγματοποιηθεί και εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται με τιμολόγια, αποδεικτικά πληρωμής και λογιστικά αρχεία) και αφετέρου στη βάση του **απλοποιημένου κόστους** (μόνο για το τακτικό προσωπικό και όχι για απασχόληση προσωπικού με σύμβαση μίσθωσης έργου).

Η εφαρμογή του απλοποιημένου ή πραγματικού κόστους για κάθε μέλος της ομάδας του έργου θα πρέπει να ισχύει στο σύνολο της διάρκειας του έργου, χωρίς εναλλαγές.

Οι τρεις επιλέξιμες υποκατηγορίες δαπανών, όπως αποτυπώνονται στο ΟΠΚΣΕ, είναι οι παρακάτω:

01.07. Δαπάνες Προσωπικού με σύμβαση μίσθωσης έργου στο βαθμό που απασχολούνται στο έργο (ΜΟΝΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

01.09 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ή ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ)

01.10. Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Υφιστάμενου Προσωπικού (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ή ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ)

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Στο μισθολογικό κόστος του προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές και ασφαλιστικές και φορολογικές κρατήσεις, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις (ήτοι μικτές αποδοχές, ασφαλιστικές εισφορές, ΦΜΥ, Δώρο Πάσχα, Δώρο Χριστουγέννων, Επιδόματα αδειάς), **εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης και έκτακτων αποδοχών** που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (π.χ. ad hoc, bonus).

Οι δαπάνες για υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχέθηκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά που απαιτούνται βάσει των εκάστοτε ισχυουσών

διατάξεων. Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο που αυτός απασχολείται με άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου.

Στην περίπτωση που δικαιούχος αιτηθεί δαπάνες υπερωρίας για κάποιον υπάλληλο, τότε υποχρεωτικά όλες οι δαπάνες μισθοδοσίας του υπαλλήλου να υποβληθούν στη βάση του πραγματικού κόστους, καθώς οι υπερωρίες δηλώνονται μόνο ως πραγματικές δαπάνες.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο που αυτός απασχολείται με άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου. Το **μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης** αποτελεί **επιλογή απλοποιημένου κόστους**. Πιο συγκεκριμένα:

Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης με 1.720 ώρες για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή κατ' αντίστοιχη αναλογία των 1.720 ωρών για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης,

β) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο μηνιαίο μικτό κόστος απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού

Σε περίπτωση που το τελευταίο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης του προσωπικού για το δικαιούχο δεν είναι διαθέσιμο (12 συνεχείς μήνες), το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης μπορεί να υπολογιστεί από το διαθέσιμο τεκμηριωμένο κόστος απασχόλησης ή από το κόστος απασχόλησης που προβλέπεται στη σχετική σύμβαση του απασχολούμενου με το δικαιούχο, κατάλληλα προσαρμοσμένο για περίοδο 12 μηνών.

Για τον υπολογισμό του **ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης** λαμβάνονται υπόψη οι μικτές αποδοχές, ασφαλιστικές εισφορές, ΦΜΥ, Δώρο Πάσχα, Δώρο Χριστουγέννων και Επιδόματα αδειας ή τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή τη σύμβαση εργασίας, τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου.

Στον υπολογισμό του ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης δεν λαμβάνονται υπόψη:

- Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) π.χ. bonus
- Δαπάνες για υπερεργασία, υπερωριακή ή άλλη τυχόν πρόσθετη απασχόληση

Στις περιπτώσεις που το προσωπικό απασχολείται στην πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού χρόνου απασχόλησης, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού μπορούν να υπολογίζονται όχι με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης της παραγράφου 9 του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ, αλλά ως το γινόμενο του σταθερού ποσοστού του συμβατικού του χρόνου με το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης. Το **μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης** υπολογίζεται ως το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης δια δώδεκα (12), σύμφωνα με τις παραγράφους 9, 10, 11 και 12 του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ.

Ειδικότερα, μόνο για την κατηγορία 01.07. «Δαπάνες Προσωπικού με σύμβαση μίσθωσης έργου στο βαθμό που απασχολούνται στο έργο» ισχύουν τα παρακάτω:

Πρόκειται για δαπάνες έκτακτου προσωπικού που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης. Τα φυσικά πρόσωπα συμβάλλονται με τον δικαιούχο με **σύμβαση μίσθωσης έργου**, η οποία θα πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά μιας σύμβασης ανάθεσης έργου σε φυσικό πρόσωπο και θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

- Το αντικείμενο της απασχόλησης σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο του έργου που υλοποιείται στο πλαίσιο της εν λόγω Δράσης
- Τη χρονική διάρκεια
- Την αμοιβή και τον τρόπο καταβολής της (πρέπει να συνδέονται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου)
- Τυχόν παραδοτέα

Γενικές επισημάνσεις:

- Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης ως υπεργολάβοι (π.χ. συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου
- Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στην πράξη στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου
- Στην περίπτωση που το προσωπικό επιχείρησης που απασχολείται στο έργο είναι ταυτόχρονα και εσωτερικός εταιρικός παράγοντας του νομικού προσώπου (π.χ. μέτοχος, εταίρος, διαχειριστής, μέλος Δ.Σ.), οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται οι αυξημένες προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης της σύμβασης εργασίας που θέτει το νομοθετικό πλαίσιο της αντίστοιχης εταιρικής μορφής (π.χ. για ΑΕ άρθρο 23 Α του ΚΝ 2190/1920) και η προσφορά εργασίας αφορά ειδικά στην υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου
- Δεν είναι επιλέξιμη η χρηματοδότηση της πρόσληψης συζύγων και συγγενών Α' και Β' βαθμού για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου στο πλαίσιο της εν λόγω Δράσης

Όπως ισχύει για όλα τα **απλοποιημένα κόστη**, οι δαπάνες αμοιβών προσωπικού που δηλώνονται με βάση το μέσο μηνιαίο ή ωριαίο κόστος **δεν επαληθεύονται με βάση παραστατικά δαπανών**, δηλαδή δεν επαληθεύεται η καταβολή της μισθοδοσίας, η απόδοση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών κλπ, **ούτε η λογιστική τους καταχώρηση στα βιβλία του δικαιούχου**

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ, ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 07)

Πρόκειται για δαπάνες του συνεργατικού σχηματισμού που σχετίζονται με:

α) την προβολή του συνεργατικού σχηματισμού για την αύξηση της συμμετοχής νέων επιχειρήσεων ή οργανισμών

β) τη διαχείριση των εγκαταστάσεων του συνεργατικού σχηματισμού, την οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, εργαστηρίων και συνεδρίων για τη στήριξη της διάδοσης των γνώσεων και της δικτύωσης και της διεθνούς συνεργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες δύνανται να αφορούν μια από τις παρακάτω υποκατηγορίες δαπανών, όπως αποτυπώνονται στο ΟΠΣΚΕ:

07.02. Αναβάθμιση υπάρχουσας ιστοσελίδας

Για την πιστοποίηση δαπάνης αναβαθμισμένης ιστοσελίδας θα πρέπει να τηρούνται τα παρακάτω:

α) να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το/τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα, όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»

β) να τηρεί τους κανόνες δημοσιότητας βάσει των αναγραφόμενων στον Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027

γ) για την πιστοποίηση της δαπάνης θα πρέπει να προσκομιστούν αποδεικτικά στοιχεία για την αναβάθμισή της

δ) δεν είναι επιλέξιμο το κόστος φιλοξενίας της ιστοσελίδας (web hosting) και ανανέωση domain name

07.03. Δαπάνες προβολής σε ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής / επαγγελματικής δικτύωσης

Οι δαπάνες περιλαμβάνουν το κόστος προβολής ψηφιακού διαφημιστικού μηνύματος σε κοινωνικά δίκτυα και ιστοσελίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό (π.χ Google Ads, Facebook Ads, instagram Ads, youtube κλπ)

Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για προβολή του διαφημιστικού μηνύματος σε blog, προσωπικές ιστοσελίδες.

07.05. Δημιουργία νέας ιστοσελίδας

Η νέα ιστοσελίδα θα πρέπει:

α) να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το/τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»

β) να τηρεί τους κανόνες δημοσιότητας βάσει των αναγραφόμενων στον Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027

07.06. Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή

Οι δαπάνες περιλαμβάνουν το κόστος διαφημιστικών καταχωρήσεων σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή σε μέσα όπως περιοδικά, εφημερίδες κλπ υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει συνάφεια του αντικείμενου δραστηριότητας του μέσου προβολής με το αντικείμενο του επιδοτούμενου έργου (π.χ. cluster που το επιδοτούμενο έργο αφορά τον τομέα της αγροδιατροφής κάνει διαφήμιση σε περιοδικό με θεματολογία σχετική με αγροτικές δραστηριότητες)

Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για προβολή του διαφημιστικού μηνύματος σε blog, προσωπικές ιστοσελίδες.

07.07. Έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής των συμμετεχόντων

Περιλαμβάνει τα έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής, **αποκλειστικά και μόνο της ομάδας έργου του συνεργατικού σχηματισμού (όχι εκπροσώπων των εταιρών που συμμετέχουν στο συνεργατικό σχηματισμό)** για τη συμμετοχή του συνεργατικού σχηματισμού σε εκθέσεις, συναντήσεις, εκδηλώσεις, συνέδρια κλπ που σχετίζονται αποκλειστικά με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και την προβολή του συνεργατικού σχηματισμού γενικότερα. Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης και έχει προηγηθεί σχετική απόφαση της Διοίκησης για την αναγκαιότητά τους.

Οι δαπάνες για τη μετακίνηση φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις εκτός έδρας προβλέπονται στη σχετική σύμβαση και αποζημιώνονται από το δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για το προσωπικό του δικαιούχου που συμμετέχει στην πράξη.

Ενδεικτικά, περιλαμβάνονται οι παρακάτω δαπάνες:

Δαπάνες μετακίνησης: αντίτιμο εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς (οδικώς, αεροπορικώς ή με θαλάσσιο μέσο), χιλιομετρική αποζημίωση λόγω χρήσης ιδιόκτητου ή μισθωμένου μεταφορικού μέσου (0,15€/χλμ), δαπάνη διοδίων, μίσθωση οχήματος

Δαπάνες διαμονής: έξοδα διανυκτέρευσης σε ξενοδοχείο ή ενοικιαζόμενο κατάλυμα με τα παρακάτω όρια:

- μέχρι 80€/διανυκτέρευση εντός Ελλάδας (για διαμονή εντός των ορίων των Δήμων Αθηναίων και Θεσσαλονίκης το ποσό προσαυξάνεται κατά 30%)
- μέχρι 175€/διανυκτέρευση στο εξωτερικό

Δαπάνες διατροφής: με ημερήσιο όριο 40€ για έξοδα διατροφής που αφορούν μετακινήσεις εντός Ελλάδας και 80€ για το εξωτερικό

Οι δαπάνες των μετακινούμενων πρέπει να αποτυπώνονται σε έντυπο εξοδολογίου το οποίο θα πρέπει να φέρει υπογραφή του μετακινούμενου και για την πιστοποίησή του θα πρέπει να ισχύουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) όλες οι δαπάνες που θα περιλαμβάνονται σε αυτό θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί από τον ίδιο τον μετακινούμενο και όχι μέσω λογαριασμού του συνεργατικού σχηματισμού ή μετρητών του συνεργατικού σχηματισμού που δόθηκαν στον υπάλληλο για την κάλυψη των εξόδων

β) να έχει πραγματοποιηθεί εξόφληση του ποσού του εξοδολογίου στο λογαριασμό του μετακινούμενου μέσω εταιρικού λογαριασμού του συνεργατικού σχηματισμού (όχι με μετρητά)

γ) τα συνοδευτικά παραστατικά δεν θα πρέπει να έχουν εκδοθεί στην επωνυμία του συνεργατικού σχηματισμού αλλά δύναται να είναι αποδείξεις λιανικής πώλησης

Στην περίπτωση που οι δαπάνες δεν εξοφληθούν από τον μετακινούμενο αλλά από τον συνεργατικό σχηματισμό, για την πιστοποίηση της δαπάνης τα αντίστοιχα τιμολόγια θα πρέπει να εκδοθούν στην επωνυμία του συνεργατικού σχηματισμού και η πληρωμή τους να πραγματοποιηθεί μέσω ενός επιλέξιμου τρόπου της ΕΝΟΤΗΤΑΣ 11.3 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου» της παρούσας.

07.08. Έξοδα φιλοξενίας καθώς και έξοδα διοργάνωσης συναντήσεων

Πρόκειται για δαπάνες που αφορούν στη διοργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων ή συναντήσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου ή/και διάδοσης των αποτελεσμάτων ερευνητικών προγραμμάτων και δύναται να περιλαμβάνουν:

- ενοικίαση αίθουσας για την φιλοξενία της εκδήλωσης
- ενοικίαση οπτικοακουστικού υλικού
- διαμονή προσκεκλημένου ομιλητή
- έξοδα live steaming

07.10. Λοιπά έξοδα προβολής - προώθησης και δικτύωσης

Περιλαμβάνει δαπάνες που δεν εντάσσονται στις υπόλοιπες επιλέξιμες υποκατηγορίες δαπανών οι οποίες, ενδεικτικά, δύναται να αφορούν:

- υπηρεσίες ανάπτυξης ψηφιακού υλικού διαφήμισης / δημιουργικό διαφημίσεων (π.χ δημιουργία web banners, βίντεο, σύνταξη κειμένων κλπ). Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες αυτές είναι επιλέξιμες μόνο με την προϋπόθεση ότι καταλήγουν σε ολοκληρωμένο διαφημιστικό μήνυμα.
- προωθητικό υλικό (π.χ. στυλό, μπλοκ σημειώσεων κλπ)
- δημοσίευση άρθρων σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή
- έξοδα συμμετοχής σε συνέδρια, ημερίδες κλπ

07.11. Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στην Ελλάδα / 07.12. Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στο εξωτερικό

Επιλέξιμο είναι το κόστος συμμετοχής, ενοικίασης περιπτέρου και εξοπλισμού καθώς και λοιπών απαραίτητων δαπανών για τη συμμετοχή του συνεργατικού σχηματισμού σε έκθεση στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Δεν είναι επιλέξιμη η σχεδίαση και η κατασκευή περιπτέρου καθώς και η αγορά υλικοτεχνικού εξοπλισμού που θα καλύψει μόνο τις ανάγκες της έκθεσης.

Η συμμετοχή στην έκθεση και η προβολή θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά το συνεργατικό σχηματισμό και όχι τους εταίρους που συμμετέχουν σε αυτόν.

Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει συνάφεια του κλάδου της έκθεσης με το επιδοτούμενο έργο και όχι γενικότερα με λοιπές δραστηριότητες του συνεργατικού σχηματισμού.

07.13. Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού

Περιλαμβάνει γενικότερα την παραγωγή εντύπων που αφορούν το συνεργατικό σχηματισμό, προϊόντα ή υπηρεσίες που έχουν αναπτύξει στο πλαίσιο του επιδοτούμενου έργου, κάθε είδους έντυπο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο διοργάνωσης ημερίδων κλπ

07.14. Σχεδιασμός λογοτύπου και εταιρικής ταυτότητας

Περιλαμβάνει το σχεδιασμό λογοτύπου/εταιρικής ταυτότητας του συνεργατικού σχηματισμού ή προϊόντων/υπηρεσιών που έχουν αναπτύξει στο πλαίσιο του επιδοτούμενου έργου.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία 07 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Να αφορούν αποκλειστικά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου στο πλαίσιο της εν λόγω Δράσης
- Να αφορούν στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών
- Σε κάθε ενέργεια προβολής θα πρέπει να **επισημαίνεται η συνεισφορά του ταμείου** και η χρηματοδοτική συνδρομή από την ευρωπαϊκή ένωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του κανονισμού 1060/2021.
- Σε κάθε ενέργεια προβολής **θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας – πληροφόρησης** σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οδηγό επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027 (π.χ. διάθεση του μηνύματος σε προσβάσιμες ιστοσελίδες, έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, βίντεο με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, κ.λπ. (βλ. ν.4779/2021)).

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 09)

Περιλαμβάνονται δαπάνες που ΔΕΝ συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου και πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες του έργου.

Ειδικότερα:

Οι έμμεσες δαπάνες είναι επιλέξιμες χωρίς προσκόμιση αντίστοιχων παραστατικών, υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό **15% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού** (Καν. 1060/2021, άρθρο 54, ΥΑΕΚΕΔ άρθρο 32), καταβάλλονται αναλογικά με τις πιστοποιηθείσες δαπάνες προσωπικού σε κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτών οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται **στην κατηγορία 1 (Δαπάνες Προσωπικού)**. Επισημαίνεται ότι φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του Δικαιούχου (άρθρο 12, παρ. 5 της ΥΑΕΚΕΔ).

Τονίζεται ότι η κατηγορία δαπάνης **θα πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στο επενδυτικό σχέδιο** κατά την υποβολή των αιτήσεων χρηματοδότησης και θα ελέγχεται από το ΟΠΣΚΕ αν τηρείται το ποσοστό του 15% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού του επενδυτικού σχεδίου.

Επιπλέον, κατά την υποβολή αιτήματος ελέγχου, ο δικαιούχος, εφόσον αιτείται δαπάνες προσωπικού, θα πρέπει **υποχρεωτικά** να αιτείται και αντίστοιχο ποσό έμμεσων δαπανών που αναλογεί στο 15% των δαπανών προσωπικού.

Δαπάνες Άρθρου 25 (έρευνας και ανάπτυξης)

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (κωδ. ΟΠΣΚΕ 04)

Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανάπτυξης πρέπει να εμπίπτει πλήρως σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

04.02. Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα

Πρόκειται για ερευνητικές δραστηριότητες (**βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη**) που ανατίθενται από το δικαιούχο μέσω σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολαβίες) σε φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα. Η ανάθεση της έρευνας θα πρέπει να αφορά μια από τις δύο παρακάτω κατηγορίες:

Βιομηχανική έρευνα είναι η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί είτε στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών είτε στη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους).

Πειραματική ανάπτυξη είναι η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους ή υπολογιστικής παρυφών). Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Στα ανωτέρω μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη εμπορικά εκμεταλλεύσιμου πρωτοτύπου ή πιλοτικού σχεδίου που συνιστά κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και το οποίο είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης.

04.03. Δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την πράξη

Η υποκατηγορία αυτή περιλαμβάνει δαπάνες που αφορούν στην παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών από εξωτερικό πάροχο / εμπειρογνώμονα οι οποίες χρησιμοποιούνται **αποκλειστικά για το ερευνητικό έργο** (π.χ. εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών, εμπειρογνωμοσύνη σε τεχνικά ή τεχνολογικά θέματα κλπ). Στην υποκατηγορία αυτή **δεν περιλαμβάνονται** δαπάνες για νομικές, οικονομικές ή παρόμοιες συμβουλευτικές υπηρεσίες που δεν άπτονται **του ερευνητικού μέρους** του επενδυτικού σχεδίου.

04.06. Δαπάνες Εκπόνησης Μελέτης Σκοπιμότητας

Μελέτη σκοπιμότητας είναι η αξιολόγηση και ανάλυση της δυναμικής του επιχειρηματικού σχεδίου ή του ερευνητικού έργου για την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων που προσδιορίζει κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από αυτό καθώς και τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και τελικά τις προοπτικές επιτυχίας του.

Και για τις τρεις (3) παραπάνω υποκατηγορίες δαπανών του Άρθρου 25 (04.02, 04.03 και 04.06) ισχύουν τα παρακάτω:

1. Η παροχή των υπηρεσιών γίνεται υποχρεωτικά με **σύναψη σύμβασης** μεταξύ των δύο μερών, ανεξάρτητα από το συνολικό κόστος αυτής. Η θεωρημένη από την Δ.Ο.Υ. συναφθείσα σύμβαση αποτελεί το βασικό δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της δαπάνης, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Αναλυτική και σαφή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου που να σχετίζεται με το έργο (όχι γενική αναφορά σε παροχή υπηρεσιών)
- Αναφορά στο έργο (κωδικός και επωνυμία)
- Χρονική διάρκεια
- Το τίμημα και τον τρόπο καταβολής του (πρέπει να συνδέονται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου)
- Τελικά Παραδοτέα

Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός του κόστους και των παραδοτέων για το καθένα από αυτά.

2.Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες του άρθρου 25 είναι η **καταχώρησή τους στο μητρώο παγίων** του συνεργατικού σχηματισμού

Για την τεκμηρίωση των δαπανών, απαιτούνται τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας

6.3 ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Για όλες τις κατηγορίες δαπανών **δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες** οι παρακάτω:

- i. Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ακόμα και αν δεν έχει τιμολογηθεί η σύμβαση), δηλαδή πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης
- ii. Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη
- iii. Δαπάνες που αφορούν τη σύνταξη και παρακολούθηση του επενδυτικού σχεδίου
- iv. Δαπάνες που αφορούν πάσης φύσεως αναλώσιμα υλικά
- v. Χρεωστικοί τόκοι, προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου
- vi. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ. Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο δικαιούχος δεν

έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που συνδέονται με την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.

Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί (pro rata). Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.

- vii. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου
- viii. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών
- ix. Πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).

6.4 ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

1. Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης και επαρκούς διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή
2. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού και μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για εξακρίβωση της αξίας για τον έλεγχο των τιμών αυτών
3. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τους αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία
4. Όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την επιχείρηση και το επιχειρηματικό σχέδιο κατά την πιστοποίησή τους. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης κατά την πιστοποίηση τους, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό
5. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά που συντάσσονται για την υλοποίηση των δαπανών, θα πρέπει να έχουν υποβληθεί σε κατάσταση συμφωνητικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990

